

О.І. Пилипенко, д-р екон. наук, доц. (*НАСОА, Київ*)

О.А. Юрченко, канд. екон. наук, доц. (*НАСОА, Київ*)

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах виникнення фінансової економічної кризи, яка накрила глобальний світ у зв'язку з поширенням коронавірусу, більшість вітчизняних суб'єктів господарювання здійснюють пошук нових фінансових ресурсів для збереження свого фінансового стану та подальшого існування.

Одним із шляхів пошуку вільних обігових коштів є погашення дебіторами поточної заборгованості, яка виникла протягом операційного циклу.

Існування значної суми дебіторської заборгованості підприємства впливає негативно на ліквідність його активів, фінансовий стан та платоспроможність.

Стан обліку дебіторської заборгованості на підприємстві може погіршуватись через незадовільну організацію. Належна організація бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості суттєво впливає на формування інформації для зацікавлених осіб щодо її величину, термінів погашення, частково знижує ймовірність виникнення сумнівних і безнадійних боргів.

Питання організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості на підприємстві досліджували такі вітчизняні учені, як Ф.Ф. Бутинець [7], Л. М. Васільєва [1], О. П. Войналович [2], Т. І. Єфіменко [3], О. Ю. Закревська [4], О. М. Кияшко [5], В.А. Шпак [9] та ін.

Формування облікової політики підприємства в частині організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості передбачає наявність узгодженості між нормативними актами. Це пояснюється тим, що законодавчими документами передбачені альтернативні варіанти щодо організації і ведення бухгалтерського обліку поточної дебіторської заборгованості. Існування неузгодженості в регулюючих положеннях впливатиме на формування недостовірних даних в системі бухгалтерського обліку.

Враховуючи роль облікової політики в процесі відображення інформації про поточну дебіторську заборгованість для цілей управління, а також її значення в узгодженні різностороннього

нормативного регулювання бухгалтерського обліку вважаємо, що вона виступає відповідним забезпеченням цих процесів, а саме: організаційним, методичним, технічним та аналітичним. Виходячи з цього розглянемо особливості організації бухгалтерського обліку в частині формування облікової політики щодо поточної дебіторської заборгованості на підприємстві (рис. 1).

Розглянемо детальніше кожне із видів забезпечення облікової політики щодо дебіторської заборгованості.

Так, технічне забезпечення передбачає використання таких елементів як: робочий план рахунків; форми ведення обліку; графік документообігу; порядок складання реєстрів та форм внутрішньої бухгалтерської звітності, яка буде містити інформацію про поточну дебіторську заборгованість.

Організаційне забезпечення включає структуру апарату бухгалтерії, розробку посадових інструкцій, визначення способів ведення бухгалтерського обліку та взаємодії бухгалтерії з фінансово-економічним відділом, управлінськими службами, тощо.

Методичне забезпечення в частині фінансового обліку передбачає вибір методів оцінки поточної дебіторської заборгованості, визначення методів розрахунку резерву сумнівних боргів.

Податкові розрахунки в частині методичного забезпечення облікової політики полягають в оптимізації податку на прибуток для платників у яких дохід за останній рік менше 20 мільйонів гривень та яким дозволено включати до складу своїх витрат резерви сумнівних боргів і списувати безнадійну дебіторську заборгованість.

Платники податку на прибуток, які за результатами попереднього податкового року мали дохід більше 20 мільйонів гривень зобов'язання розраховувати податкові різниці, до складу яких будуть віднесені операції із визнанням сумнівної і безнадійної дебіторської заборгованості.

Визначення фінансових коефіцієнтів, які характеризують величину та структуру поточної дебіторської заборгованості на підприємстві формує аналітичне забезпечення облікової політики.

За результатами проведеного дослідження нами було обґрунтовано напрями забезпечення організації бухгалтерського обліку поточної дебіторської заборгованості на підприємстві та удосконалено складові елементи облікової політики.

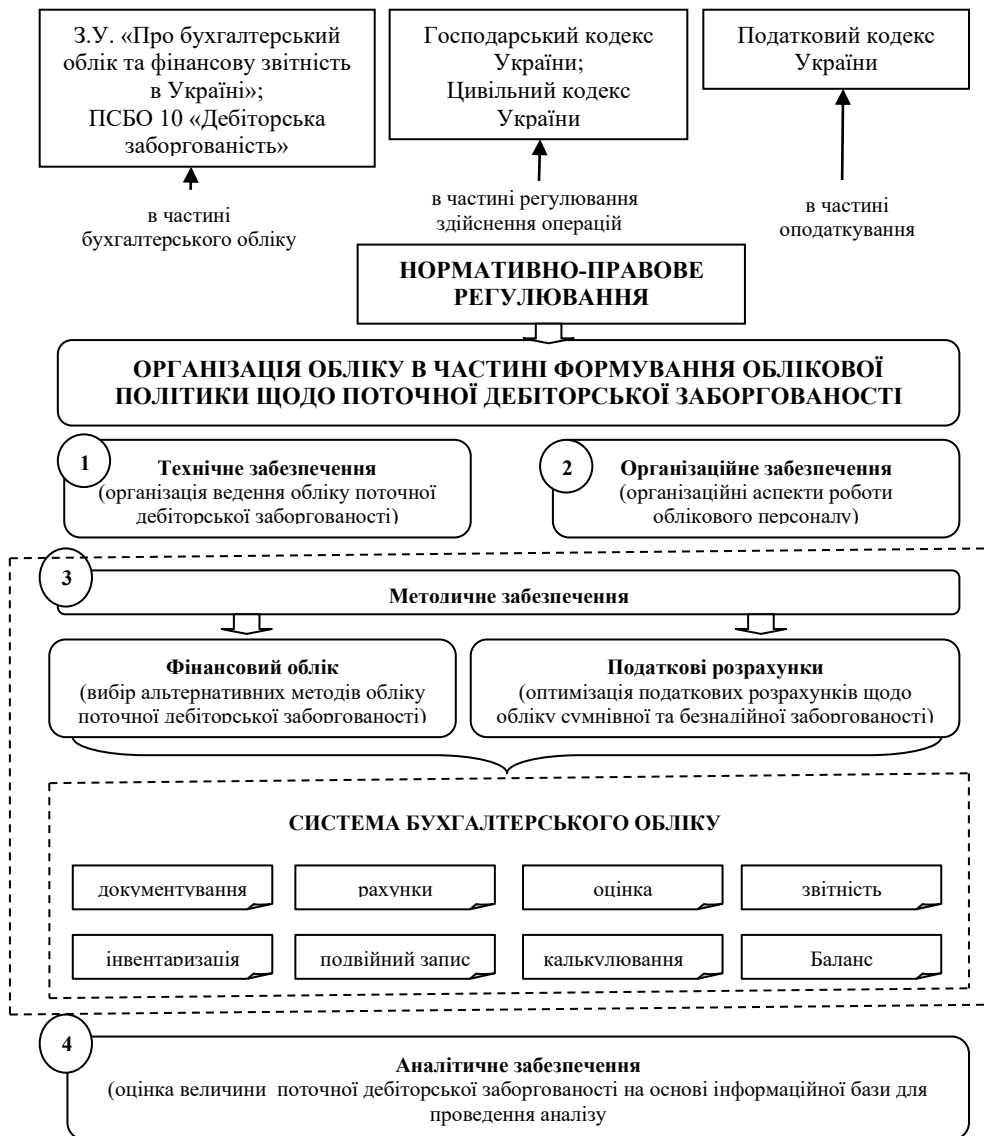

Рисунок 1 - Організація обліку в частині формування облікової політики дебіторської заборгованості на підприємстві*

*Джерело: узагальнено автором на основі [6]

Список інформаційних джерел

1. Васільєва Л. М., Трайно О. В. Організація обліку дебіторської заборгованості та шляхи її удосконалення. *Молодий вчений*. № 10 (50) жовтень, 2017. С. 820-823.
2. Войналович О.П. Організація бухгалтерського обліку: теоретико-методичні засади: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: спец. 08.06.04. Житомир, 2006. – 305 с.
3. Єфіменко Т. І. Сумнівна дебіторська заборгованість: формування облікової політики. *Економіка. Управління. Інновації*. 2014
4. Закревська О. Ю. Облік і контроль поточної дебіторської заборгованості підприємства торгівлі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Київ, 2018. 21 с
5. Кияшко О. М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Київ, 2011. 21 с.
6. Організація бухгалтерського обліку: підручник для студентів / Бутинець Ф. Ф., Томашевська І. Л., Войналович О. П.; за ред. Ф.Ф. Бутинця. Вид. 4-те, доп. і перероб. Житомир: ПП “Рута”, 2006. 528 с.
7. Пилипенко О. І. Етапи формування єдиної облікової політики корпорації. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2008. № 3 (45). С. 169-175.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено наказом МФУ від 08.10.1999 р. № 237. URL : <http://www.rada.gov.ua>
9. Шпак В. А. Організація бухгалтерського обліку: концептуальний підхід : монографія. К.: Бізнес Медіа Консалтинг, 2011. 312 с.